

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан
(підпис) доц. А. В. Стасишин
" 30 " *Сорник* 2021 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМ
СЕКТОРОМ ЕКОНОМІКИ**

галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

спеціалізація: «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

ОП «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

освітній ступінь: магістр

Програма навчальної дисципліни «Управління корпоративним сектором економіки»
для студентів за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне адміністрування та управління бізнесом»
освітнього ступеня магістр

«28» серпня 2021 року – 10 с.

Розробник: **Карпінський Б.А.**, професор, д.е.н., професор кафедри публічного
адміністрування та управління бізнесом

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та
управління бізнесом
Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувачка кафедри _____ Комарницька Г.О.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від «28» серпня 2021 р.

© Карпінський Б.А., 2021 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2021 рік

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування й активізація процесу ринкового реформування господарства України на мікро- і макрорівнях призвела до систематизації корпоративного сектора економіки, як базового серед нових організаційно-правових форм господарювання. Зокрема, виникнення корпоративного сектору, який представлений в основному акціонерними товариствами, обумовило потребу в утворенні принципово нової системи управління. Виходячи з цього, створення належної системи управління корпоративним сектором економіки стало важливою складовою структурної трансформації, що обумовило актуальність розробки і впровадження нової навчальної дисципліни у програми підготовки економістів, менеджерів у вищих навчальних закладах.

Управління корпоративним сектором економіки як напрям у менеджменті необхідно детально вивчати в сучасних умовах ринкової економіки, що синтезує можливість раціонально управляти діяльністю відкритих акціонерних товариств і визначити баланс інтересів акціонерів та держави в межах норм чинного законодавства.

Навчальна дисципліна «Управління корпоративним сектором економіки» допомагає студентам розкрити можливості їхньої участі і в адаптації світового досвіду корпоративного управління.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку системи управління корпоративним сектором економіки з врахуванням особливостей соціально-економічного розвитку держави.

Мета навчальної дисципліни

Оволодіння студентами теорією та практикою управління корпоративним сектором економіки у мінливих умовах соціально-економічного оточення; оволодіння практичними знаннями та набуття практичних навичок із специфіки такого управління за змін; формування належних практичних вмінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації універсальних принципів корпоративним сектором економіки з метою досягнення ефективного існування та розвитку корпоративних структур; формування системи знань з теорії та методології управління корпоративним сектором економіки; принципів побудови та функціонування сучасних систем корпоративного управління; вивчення нормативно-правових, організаційних та економічних питань щодо управління корпоративним сектором економіки.

Основні завдання

Завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі управління корпоративним сектором економіки на всіх стадіях життєвого циклу акціонерних товариств у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем;
- формування професійної компетентності фахівців щодо створення цілісної системи успішного управління корпоративним сектором економіки;
- розуміння сутності організаційних змін та природи їх виникнення;
- формування в студентів наукового світогляду і знань із технологій та методів управління корпоративним сектором економіки;
- забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами основних інструментів управління корпоративним сектором економіки;
- формування у майбутніх фахівців належної компетентності з ефективного управління корпоративним сектором економіки;
- теоретична й практична підготовка студентів щодо планування робіт із управління корпоративним сектором економіки.

У **результаті** вивчення дисципліни у студентів мають бути сформовані спеціальні професійні, соціальні та особистісні компетенції, накопичені знання щодо формування та функціонування механізмів управління корпоративним сектором економіки у процесі діяльності акціонерних товариств; сукупності функцій і методів управління корпоративним сектором

економіки, що зумовлюють відповідні управлінські взаємовідносини в органах управління організацій різних форм і сфер діяльності.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Стратегічне управління та управління змінами», «Методологія наукових досліджень у публічному управлінні та адмініструванні», «Концептуальні засади публічного управління та адміністрування», «Ділове адміністрування», «Технології публічного адміністрування» достатніх для сприйняття категоріального апарату управління корпоративним сектором економіки, розуміння наукових джерел з предмету.

Вимоги до компетентностей, знань і умінь

За умови успішного виконання вимог щодо опанування дисципліни, студент набуде таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК11. Здатність забезпечувати належний рівень якості управлінських та адміністративних продуктів, послуг чи процесів.

СК12. Здатність аналізувати діяльність інституцій державного та корпоративного секторів.

СК13. Здатність до державно-приватного співробітництва в процесах вироблення, реалізації та оцінювання публічної політики в площині перетину сфер управління, економіки, публічної діяльності.

СК14. Здатність оцінювати конкретну управлінську ситуацію, використовуючи відповідні інструменти аналізу: галузевий аналіз, аналіз ринку, PEST-аналіз, матричний аналіз, SWOT-аналіз тощо із економічним обґрунтуванням та розробкою шляхів покращення ситуацій.

Програмні результати навчання

ПРН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

ПРН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

ПРН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.

ПРН09. Спілкуватися іноземною мовою на професійну тематику, обговорювати проблеми публічного управління та результати досліджень.

ПРН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

ПРН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні, антикорупційні та екологічні наслідки варіантів рішень.

ПРН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків

ПРН13. Уміти аналізувати політику ефективного залучення організаційних форм громадськості до процесів електронного врядування, формувати систему показників та критеріїв, здійснювати їх ідентифікацію.

ПРН14. Розробляти систему заходів інституційного характеру, спрямовану на підвищення ефективності залучення приватних партнерів до будівництва і експлуатації інфраструктурних проектів та залучення інвестицій, як одним із пріоритетних напрямків діяльності громад, розвитку державно-приватної співпраці.

Досягти навчальної мети програми передбачається шляхом активізації мислення студентів, його розвитку, самостійного прийняття ними рішень у галузі управління корпоративним сектором економіки, постійної взаємодії студентів і викладачів за допомогою прямих і зворотних зв'язків, творчого підходу викладача. Важливим у підготовці магістрів є не так здобуття знань, як розвиток здатності їх використовувати, по-управлінському мислити. Це потребує від викладачів знання складної техніки управління розвитком мислення студентів, здатності створювати проблемні ситуації, стимулювати їх пізнавальну активність.

Для вирішення завдань підготовки програмою визначено такі методи активного навчання: проблемні лекції, семінари і тематичні дискусії, контрольні та випускні роботи, імітаційні вправи, аналіз ситуацій, виконання ролей, ділові ігри.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною навчальною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання у практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати набуті знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на 4 кредити.

Форма контролю – проміжний модульний контроль, іспит.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1.** Сутність управління корпоративним сектором економіки
- Тема 2.** Механізми управління корпоративним сектором економіки
- Тема 3.** Цінні папери акціонерного товариства
- Тема 4.** Стандарти і моделі корпоративного управління
- Тема 5.** Зовнішнє середовище в управлінні корпоративним сектором економіки
- Тема 6.** Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності
- Тема 7.** Розкриття інформації про діяльність корпоративного підприємства
- Тема 8.** Матеріально-технічні та фінансові потоки в корпораціях
- Тема 9.** Ризики створення і функціонування корпоративних структур

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність управління корпоративним сектором економіки

Історія появи та етапи становлення корпоративної форми власності у світі. Різновиди організаційних об'єднань корпоративного типу в економіці. Корпоративні права в системі управління. Суб'єкти та об'єкти корпоративного управління. Корпоративне середовище підприємства. Основні характеристики корпоративного сектору економіки. Інтереси основних груп учасників корпоративних відносин.

Функції управління корпоративним сектором економіки.

Тема 2. Механізми управління корпоративним сектором економіки

Система корпоративних відносин, акціонерне товариство як об'єкт управління корпоративним сектором економіки. Структура управлінських органів та принципи їх функціонування. Рівні складності корпоративних структур і прийняття господарських рішень.

Формування і реалізація корпоративних інтересів. Проектування корпоративних структур. Форми корпоративного контролю, захист прав акціонерів.

Тема 3. Цінні папери акціонерного товариства

Акції, їх види та типи. Види вартості акцій. Правовідносини власності щодо акцій, відповідальність акціонерів. Категорії акції та права власників різних категорій акцій. Порядок реєстрації акцій. Порядок переходу права власності на акції.

Тема 4. Стандарти і моделі корпоративного управління. Міжнародні стандарти корпоративного управління

Існуючі моделі корпоративного управління, їх сутність і вплив на економіку країни. Корпоративна реструктуризація економіки України. Національні принципи корпоративного управління, розробка і впровадження принципів корпоративного управління в діючу практику діяльності акціонерних товариств.

Тема 5. Зовнішнє середовище в управлінні корпоративним сектором економіки

Державне регулювання в системі управління корпоративним сектором економіки. Форми і функції державного регулювання в системі управління корпоративним сектором економіки. Суб'єкти управління державними підприємствами та корпоративними правами. Особливості організаційного та економічного механізму управління корпораціями з державними частками. Конфлікт інтересів за управління корпоративним сектором економіки. Регулювання конфлікту інтересів за допомогою внутрішніх корпоративних документів.

Тема 6. Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності

Обіг корпоративних цінних паперів. Сутність та роль національної депозитарної системи у корпоративному управлінні. Прямі й опосередковані учасники національної депозитарної системи. Особливості переходу права власності на корпоративні права. Фінансові посередники в системі корпоративного управління. Конфлікт інтересів. Регулювання конфлікту інтересів за допомогою внутрішніх корпоративних документів

Тема 7. Розкриття інформації про діяльність корпоративного підприємства

Система розкриття інформації. Порядок розкриття регулярної та особливої інформації. Надання акціонерним товариством інформації своїм акціонерам.

Тема 8. Матеріально-технічні та фінансові потоки в корпораціях

Матеріально-технічні та фінансові потоки в корпораціях. Система критеріїв ефективності корпоративної структури і досягнення інтегральної ефективності. Економічний потенціал корпоративного об'єднання. Управління капіталом у корпораціях, методи оцінки капіталу

Тема 9. Ризики створення і функціонування корпоративних структур

Особливості антикризового управління в корпораціях. Управління рухом акцій. Корпоративний аудит. Корпоративна культура.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вінник О. Господарські товариства і виробничі кооперативи: правове становище. – К. : Знання, 2001. – 308 с.
2. Волик І. М. Український вибір моделі корпоративного управління [Електронний ресурс] / І.М. Волик // Економічні науки. – 2006. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/NI EK_2006/Economics/17511.doc.htm.
3. Гриньова В. М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні : Монографія / В. М. Гриньова, О. С. Попов. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2003. – 324 с.
4. Гудзь О. Є. Фінансові стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства // Фінансовий простір. – 2013. – №4 (12). – С. 85-94. Режим доступу: <http://fp.cibs.ck.ua>.
5. Давиденко Н. М., Буряк А. В. Корпоративне управління: навчальний посібник. – К. : ЦП «Компринт», 2015. – 346 с.
6. Довгань Л. Є., Пастухова В. В., Савчук Л. М. Корпоративне управління. Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2007. – 180 с.
7. Дяченко Т.О. Організаційна культура та корпоративний імідж підприємства : Навчальний посібник / Т.О. Дяченко, Л.І. Скібіцька. – К. : Освіта України, 2011. – 248 с.
8. Загородній А., Вознюк Г. Акції. Акціонерні товариства: Термінологічний словник. – К. : Кондор, 2017. – 84 с.
9. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навчальний посібник / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібснко, Г. В. Назарова ; Мін-во освіти і науки України. – Х. : Еспада, 2003. – 688 с.
10. Задихайло Д. В., Кібснко О. Р., Назарова Г. В. Корпоративне управління: Навчальний посібник. – Харків : Еспада, 2003. – 688 с.
11. Збірник ситуаційних вправ з дисциплін управлінського спрямування : навч. посіб. / за заг. ред. А. В. Вакуленко. – К. :КНЕУ, 2006. – 200 с.
12. Ігнат'єва І. А. Корпоративне управління : підручник. /І. А. Ігнат'єва, О. І. Гарафонова – К. : „Центр учбової літератури», 2013. – 600 с. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/308-korporativne-upravlnnya-gnatva-a.html>
13. Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи: методологія, оцінка, порівняння: монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Логос, 2005. – 496 с.
14. Карпінський Б. А. Концепція формування та розвитку державотворчого патріотизму нації з позиції податкової домінанти / Б. А. Карпінський. – Львів : ЛДФА, 2014. – 12 с.
15. Карпінський Б. А. Напрями розвитку управління людськими ресурсами в органах державної податкової служби / Б. А. Карпінський, Н. С. Залуцька // Україна : аспекти праці. – 2007. – № 2. – С. 46-51.
16. Карпінський Б. А. Стратегічний податковий менеджмент як механізм управління економічним розвитком держави / Б. А. Карпінський, Н. С. Залуцька // Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2007. – № 4 (5). – С. 126-133.
17. Карпінський Б. А., Гасюк Р. В. Особливості методів цільового адміністрування у стратегіології новаційної управлінської доктрини домінантної взаємодії за державотворчого патріотизму нації. *Сучасна парадигма публічного управління* / Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (17-18 жовтня 2019 р., м. Львів). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С. 517–520. – Режим доступу: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Zbirnyk_tezy_LNU_2019_ParadyhmaPU.doc.pdf
18. Карпінський Б. А., Думич І.-Р. І. Стратегіологія розвитку й підвищення ефективності атестації персоналу системи публічного управління та адміністрування. *Молодий вчений*. 2019. №11. С. 507–511. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/11/109.pdf>
19. Карпінський Б.А. Державотворчий патріотизм нації: оцінювання податкової домінанти / Б.А. Карпінський // Науковий вісник: Збірник науково-технічних праць. – Львів: НЛТУУ, 2012. – вип. 22.3. – С. 374-383.

20. Карпінський Б.А. Фундаменталізм прояву політичної непередбачуваності у фінансовому кліматі регіонів України Економічний часопис-XXI / Б.А. Карпінський, В.О. Григоренко // Економічний часопис-XXI. – 2014. – №11-12. – С. 61-64.
21. Керівництво організацією : навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, І.С. Процик. – Л. : Вид-во нац. ун-ту «Львів, політех.», 2008. – 244 с.
22. Козаченко Г. В., Воронкова А. Е. Корпоративное управление: Учебник для вузов. – К. : Либра, 2004. – 368 с.
23. Козирева О. В. Конспект лекцій з дисципліни Корпоративне управління для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності). – Х. : НФаУ. – 2018. – 295 с. – Режим доступу: <https://adm.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/%.pdf>
24. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. – Львів : ЛьвДУВС, 2018. – 456 с.
25. Мальська М., Мандюк Н., Занько Ю. Корпоративне управління. Теорія і практика. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 360 с.
26. Осовська Г.В. Менеджмент організацій : підручник / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К. : Кондор, 2009. – 680 с.
27. Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Корпоративне управління» для студентів другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання / уклад. О. В. Овсієнко. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. – 105 с. – Режим доступу: http://nulau.edu.ua/materials/files/economic_theory/0122/01.pdf
28. Принципи корпоративного управління України. – К. : ДКЦПФР, 2003. – 35 с.
29. Сергійчук С. І. Корпоративне управління : навчальний посібник / С. І. Сергійчук. – Миколаїв : НУК, 2016. – 228 с. – Режим доступу: <https://sergiychuk.bplan.com.ua/science/3-04.pdf>
30. Управління фінансами акціонерних товариств : навчальний посібник / Державний вищий навчальний заклад „Українська академія банківської справи Національного банку України; [С. В. Леонов, Н. Г. Пігуль, І. М. Боярко та ін.]. – Суми : ДВНЗ „УАБС НБУ», 2013. – 305 с.
31. Хміль Ф.І. Практикум з менеджменту організацій : навчальний посібник / Ф.І. Хміль. – Львів : «Магнолія 2006», 2008. – 333 с.
32. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства / В.І. Хомяков. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Кондор, 2009. – 434 с.
33. Швець Ф. Д. Корпоративне управління. Навчальний посібник. – Рівне : НУВГП, 2017. – 320 с. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6912/1/%.pdf>
34. Штерн Г. Ю. Ситуационные задачи и практические задания для практических занятий по курсу «Корпоративное управление» для магистров направление « Менеджмент». – Харьков : ХНАГХ, 2005. – 89 с.
35. Штерн Г.Ю. Корпоративне управління: Навч. посібник. – Харків : ХНАМГ, 2008. – 273 с.
36. Karpinski B. Formation and development of tax control in Ukraine: resources aspect / B. Karpinski, N. Zalutska // Rynek kapitalowy a koniunktura gospodarcza 2010 : perspektywa makroekonomiczna / Pod redakcja Andrzeja T. Szablewskiego, Marka Martina: monografie. – Poland, Lodz : Politechnika Lodzka, 2011. – S. 107-130.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Офіційне представництво Президента України. – Режим доступу: www.president.gov.ua
2. Урядовий портал www.kmu.gov.ua
3. Верховна Рада України www.rada.gov.ua
4. Радник. Український юридичний портал <http://radnuk.info>
5. Державне управління справами <http://www.dus.gov.ua>
6. Журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» <http://www.dy.nayka.com.ua/>

7. Кредит-Рейтинг – рейтинговое агентство, Украина, Киев – Рейтинги корпоративного управления. – Режим доступа: www.credit-rating.com.ua